

Fișă proiect instituțional pentru publicarea pe site-ul cercetare.ase.ro

Titlu proiect:

ANALIZA CADRULUI LEGISLATIV AL PIEȚEI UNICE EUROPENE DIGITALE

Instituția care a propus tema:

Academia de Studii Economice din București

Director:

Conf. univ. dr. Ovidiu-Ioan Dumitru

Echipa:

Prof.univ.dr. Brîndușa Teleoaca Vartolomei
Conf.univ.dr. Ene Valentine Charlotte
Conf.univ.dr. Ana Claudia Elena Vidat
Lect.univ.dr. Andreea Stoican-Matei
Lect.univ.dr. Dragoș Mănescu
Asist.univ.dr. Andreea Stănciulescu
Drd. Loredana Costina
Drd. Adrian Corobană
Drd. Andrada Tarmigan
Drd. Valentin Minoiu

Obiective:

1. Identificarea în cuprinsul unui studiu aprofundat a cadrului legislativ la nivelul Uniunii Europene în materie de digitalizare, a modului în care aceasta influențează economia și îmbunătățește calitatea vieții prin intermediul comerțului electronic și al e-guvernării. Va fi avută în vedere evoluția de la platformele fixe la cele mobile atât în mediul privat cât și în cadrul serviciilor guvernamentale. Datorită complexității raporturilor juridice pe care le implică acest demers este necesară analiza cadrului de reglementare la nivelul UE, dar și la nivel național, în special pentru dezvoltarea tehnologiilor „cloud”, accesul

transfrontalier la conținuturi, noile perspective privind platformele digitale în raporturile de muncă, asigurarea accesului fără frontiere la transferul datelor pe dispozitivele mobile, stimularea dezvoltării economice prin transformarea digitală a întreprinderilor, dar trebuie urmărită, în același timp și protejarea vieții private, a datelor cu caracter personal precum și asigurarea securității cibernetice.

2. Al doilea obiectiv al proiectului de cercetare are în vedere realizarea unui studiu aprofundat, din perspectiva dreptului muncii a pregătirii cetățenilor din punct de vedere profesional prin dezvoltarea competențelor digitale și implicarea acestora asupra raporturilor de muncă.

Realizarea acestui obiectiv se fundamentează pe ideea că aceste competențele digitale vor fi esențiale pentru consolidarea rezilienței noastre colective ca societate. În prezent, când Europa pornește pe calea către redresare și către o economie și o societate fundamentate pe digitalizare, devine cu atât mai importantă necesitatea de a îmbunătăți și de a adapta abilitățile, cunoștințele și competențele în domeniu. Criza creată de Coronavirus a demonstrat importanța pe care o reprezintă competențele digitale în derularea raporturilor juridice de muncă – punând la încercare sistemele de protecție socială, societățile și economiile, determinând pierderea locurilor de muncă.

3. Al treilea obiectiv are în vedere realizarea unui studiu aprofundat în analiza cadrului juridic în dezvoltarea infrastructurilor digitale durabile și sigure, inteligență artificială, precum implicațiile acestora în protejarea datelor cu caracter personal.

În ultimii ani, pe măsură ce noile tehnologii din domeniul comunicațiilor au pătruns din ce în ce mai mult în viața oamenilor de rând, inevitabil statele au început să se bazeze pe acestea în cele mai multe domenii vitale pe care le au de administrat, cunoscându-se o activitate tot mai mare a statelor în spațiul cibernetic.

4. Al patrulea obiectiv are în vedere realizarea unui studiu aprofundat privind implicațiile juridice create ca urmare a transformărilor digitale a întreprinderilor. Acest demers are în vedere o analiză interdisciplinară a raporturilor juridice implicate în procesul complex pe care digitalizarea la nivelul întreprinderilor o presupune.

Una dintre direcțiile de acțiune în digitalizarea pieței unice a UE o constituie dezvoltarea comerțului electronic, care, prin dimensiunea sa transfrontalieră, generează beneficii concrete pentru consumatori, prin produse și servicii noi și variate, de calitate foarte bună, cu prețuri mai scăzute.

Tranzacțiile încheiate online au necesitat dezvoltarea unui cadru adecvat lor anume încheierea contractelor la distanță guvernate de reguli specifice de fond și formă, dar și apariția unei categorii aparte de contracte denumite generic smart contract - care necesită un mediu tehnic aparte de încheiere și executare - tehnologia blockchain.

5. Al cincilea obiectiv are în vedere realizarea unui studiu aprofundat vizând implicațiile digitalizării în raportul dintre cetățean și administrația publică națională și europeană și analiza modului în care sunt respectate drepturile și libertățile fundamentale în această paradigmă digitală.

Piața unică digitală europeană își continuă dezvoltarea accelerată, complementar conceptului general al Pieței unice europene, producând schimbări semnificative și îmbunătățiri cu impact major în multe dintre domeniile vieții sociale.

În consecință, vom asista, în etapele următoare, la provocări intense pentru administrație, care vor genera schimbări la nivelul capacităților și capabilităților administrative, vor amplifica procesul de simplificare a procedurilor și de digitalizare a serviciilor publice, vor extinde aria serviciilor și sistemelor de e-guvernare, care să devină capabile de a răspunde eficient la nevoile (și ele evolute) ale cetățeanului.

6. Concluzii. Așa cum s-a precizat constant în documentele programatice întocmite de instituțiile UE, scopul pieței unice digitale este acela de a înlătura orice obstacol în calea tranzacțiilor care se realizează în mediul virtual (online), de a îmbunătăți accesul la informații, de a spori eficiența prin costuri mai reduse ale tranzacțiilor, o dematerializare a schimburilor și o amprentă ecologică redusă. Drept pentru care digitalizarea joacă un rol esențial în lumea afacerilor, facilitând și eficientizând substanțial desfășurarea oricărui tip de activitate.

Activități:

Cercetarea cadrului legislativ la nivelul Uniunii Europene în materie de digitalizare
Analiza Strategiei digitale a Uniunii Europene și acțiunile propuse (Busola pentru dimensiunea digitală 2030)
Analiză lineară a propunerilor legislative privind implementarea strategiilor digitale
Analiza impactului dintre propuneri și legislația actuală națională
Elaborarea de concluzii și propuneri
Urmare a activităților de mai sus întreprinse de membri proiectului de cercetare, rezultă următoarele: Tehnologia digitală face parte din viața noastră cotidiană. De la studiu la viziunea de filme, de la cumpărarea sau vânzarea online la legătura cu prietenii sau cu medicul - internetul este o mină de aur de oportunități digitale. Însă, în fiecare zi, în Uniunea Europeană, oamenii și întreprinderile se lovesc de numeroase bariere - de la geoblocarea sau ineficiența livrării transfrontaliere de colete, la servicii electronice neconectate. Astfel, serviciile digitale rămân prea des limitate la frontierele naționale. Din acest motiv, Comisia Juncker și-a făcut o prioritate din eliminarea acestor obstacole și crearea unei piețe unice digitale bazată pe transformarea libertăților pieței unice a Uniunii Europene în piață digitală și stimularea creșterii economice și a ocupării forței de muncă pe continentul nostru. Astfel, activitatea pentru a declanșa schimbări reale se axează atât pe consumatori, cât și pe întreprinderi. În noua sa prioritate, Uniunea Europeană a dorit eliminarea tuturor barierelor care ne blochează în mediul online. Oamenii trebuie să poată traversa liber frontierele online, la fel cum o fac și offline. Întreprinderile inovatoare trebuie să fie ajutate să se dezvolte în întreaga Uniune Europeană, nu să

rămână blocate pe piața lor de origine, Europa trebuind să beneficieze pe deplin de era digitală în special prin servicii mai bune și noi locuri de muncă.

Astfel, încă de la începutul acestei propuneri extrem de ambițioase, au fost stabilite trei domenii principale asupra cărora s-a concentrat inițial acțiunea Comisiei:

1. Un acces mai bun al consumatorilor și al întreprinderilor la bunuri și servicii digitale

Acest prim domeniu are în vedere facilitarea comerțului electronic transfrontalier, în special pentru IMM-uri, cu norme armonizate în materie de consum și de contracte și cu o livrare mai eficientă și mai accesibilă a coletelor. În prezent, doar 25% dintre consumatori fac cumpărături online dintr-o altă țară din UE - ceea ce nu este surprinzător, în cazul în care costurile de livrare ajung să fie mai mari decât prețul real al produsului.

În încercarea de combatere a geoblocării, s-a constatat că mulți europeni nu pot utiliza serviciile online disponibile în alte țări ale UE, adesea fără nicio justificare, sau sunt redirecționați către un magazin local cu prețuri diferite. O astfel de discriminare nu putea exista pe o piață unică.

Totodată, este necesară o modernizare a legislației privind drepturile de autor pentru a asigura un echilibru corect între interesele creatorilor și cele ale utilizatorilor sau consumatorilor. Aceasta va îmbunătăți accesul cetățenilor la cultură - și, prin urmare, va sprijini diversitatea culturală - deschizând în același timp noi oportunități pentru artiști și creatori de conținut și asigurând o mai bună aplicare a drepturilor lor.

Simplificarea regimului TVA este, de asemenea, de o importanță majoră pentru a stimula activitățile transfrontaliere ale întreprinderilor, în special ale IMM-urilor. Costul și complexitatea de a se confrunta cu normele fiscale străine reprezintă o problemă majoră pentru IMM-uri, costurile legate de TVA datorate diferitelor cerințe fiind estimate la 80 de miliarde EUR.

2. Crearea unui mediu propice dezvoltării rețelelor și serviciilor digitale

Toate serviciile, aplicațiile și conținuturile digitale depind de internetul de mare viteză și de rețelele sigure, care reprezintă sufletul serviciilor digitale noi și inovatoare. Pentru a încuraja investițiile în infrastructură, Comisia trebuie să revizuiască permanent, prin urmare, normele actuale privind telecomunicațiile și mass-media pentru a le adapta la noile provocări, în special în ceea ce privește utilizările consumatorilor (de exemplu, numărul tot mai mare de apeluri vocale efectuate prin internet) și noii actori din domeniu.

Îmbunătățirea coordonării între statele membre este esențială, Europa fiind martora unor întâzieri semnificative, la începutul proiectului, în lansarea tehnologiei 4G, deoarece nu a fost disponibil spectrul adecvat. Spectrul de frecvențe nu se oprește la frontierele naționale, ci este necesară o abordare europeană a gestionării acestuia pentru a promova o adevărată piață unică cu servicii paneuropene.

Comisia a trebuit să analizeze importanța crescândă a platformelor online (motoare de căutare, rețele sociale, magazine de aplicații etc.) pentru o economie prosperă bazată pe internet. Aceasta include examinarea modalităților de consolidare a încrederii în serviciile online printr-o mai mare transparență, de includere a acestora în lanțul valoric online și de facilitare a eliminării rapide a conținutului ilegal.

În prezent, 72% dintre utilizatorii de internet din Europa sunt îngrijorați de utilizarea serviciilor online, deoarece se tem că trebuie să dezvăluie prea multe date personale în mediul online. Adoptarea rapidă a Regulamentului privind protecția datelor a fost considerată esențială pentru creșterea încrederii cetățenilor UE.

3. Crearea unei economii și a unei societăți digitale europene cu potențial de creștere pe termen lung
Industria este un pilon esențial al economiei europene - sectorul de producție din UE reprezentând peste 2 milioane de întreprinderi și 33 de milioane de locuri de muncă. Comisia dorește să ajute toate sectoarele industriale să integreze noile tehnologii și să gestioneze tranziția către un sistem industrial inteligent.

Standardele ce trebuie atinse au în vedere asigurarea interoperabilității pentru noile tehnologii, acestea fiind esențiale pentru competitivitatea Europei.

De asemenea, Comisia încă de la început a dorit ca industria și societatea să profite la maximum de economia datelor. Prin urmare, în fiecare secundă sunt produse cantități mari de date, create de persoane sau generate de mașini, cum ar fi senzorii care colectează informații climatice, imaginile din satelit, imaginile și videoclipurile digitale, înregistrările tranzacțiilor de cumpărare sau semnalele GPS. Datele mari reprezintă o mină de aur, dar ridică și provocări importante, de la proprietate la protecția datelor și standard, acestea trebuind abordate pentru a debloca potențialul lor.

Același lucru este valabil și pentru cloud computing, a cărui utilizare este în creștere rapidă. Încă de la început, așteptările au fost că proporția datelor digitale stocate în cloud va crește de la 20% în 2013 la 40% în 2020. Însă, având în vedere situația recentă de atingere a unui vârf al erei digitalizării, amplificată și de pandemia Covid-19, cu atât mai mult s-a impus dezvoltarea și reglementarea unor măsuri pentru dezvoltarea pieței unice digitale europene. În timp ce rețelele și resursele partajate pot stimula economia noastră, acestea au nevoie, de asemenea, de un cadru adecvat pentru a se dezvolta și a fi utilizate de mai multe persoane, întreprinderi, organizații și servicii publice din întreaga Europă.

De asemenea, europenii ar trebui să poată beneficia pe deplin de servicii electronice interoperabile, de la e-guvernare la e-sănătate, și să își dezvolte competențele digitale pentru a profita de oportunitățile oferite de internet și pentru a-și spori șansele de a obține un loc de muncă.

Rezultate:

În cadrul proiectului s-a realizat o cercetare amănunțită a temei, rezultatul acestui demers urmând să fie diseminat și valorificat într-un volum care va avea ca tematică analiza cadrului de reglementare a pieței unice digitale dezvoltată de Uniunea Europeană, printr-o abordare transdisciplinară. O atenție deosebită în cercetarea efectuată a fost acordată armonizării legislației naționale cu normele elaborate la nivelul Uniunii Europene.

Impactul cercetării este benefic atât pentru societate, mediul de afaceri, cât și mediul universitar, oferind o privire obiectivă asupra modului de elaborare a cadrului legislativ privind digitalizarea pieței interne a Uniunii Europene.